

A photograph of two children, a boy and a girl, seen from behind, holding hands and looking out over a bright blue sky with scattered white clouds. The boy on the left is wearing a blue and white striped polo shirt, and the girl on the right is wearing a white long-sleeved shirt with a small dark pattern. The image has a semi-transparent white rectangular overlay in the center where the text is placed.

25.000 færre
fattige barn

35 tiltak fra Venstre.

venstre

Venstre vil gi gratis barnehage til alle fattige barn

Venstre ønsker å innføre en ordning med gratis kjernetid i barnehage for alle 3-5 åringer fra lavinntektsfamilier.

Undersøkelser viser at barn fra ressursvake familier har store fordeler av å gå i barnehage. Blant annet har barn som går i barnehage bedre språkutvikling. Dette gjelder spesielt barn med lavt utdannede mødre, minoritetsspråklige barn og barn fra lavinntektsfamilier¹. Det er også vist store positive langtidseffekter på utdanning og yrkesdeltakelse av barnehage², og disse effektene er klart størst for barn som kommer fra hjem der utdanningsnivået er lavt.

Foreldre med lav utdanning og inntekt som benytter barnehage minst. Dersom disse gruppene får økt barnehagedekning, mener Venstre at det vil bedre barnas læring i skolen, øke andelen som fullfører videregående skole, og øke andelen som tar høyere utdanning.

Egenbetalingen i barnehagene er en medvirkende årsak til den lavere bruken av barnehager blant lavinntektsfamilier³. Det er derfor viktig å fjerne en slik økonomisk barriere. Venstre foreslås derfor å innføre gratis kjernetid i barnehage på for eksempel 20 timer per uke for å gi også disse gruppene et reelt tilbud.

Totalkostnaden for gratis kjernetid for alle barn fra tre til fem år kan på usikkert grunnlag anslås til i om lag 2,5 mrd⁴. Venstre ønsker i første omgang å begrense ordningen med gratis kjernetid til de fattigste barna – i denne omgang definert til de som har en husstandsinntekt som er lavere enn 300.000 kroner (som er det samme som i dag gir grunnlag for moderasjon i oppholdsbetalingen).

En slik ordning vil koste om lag 250 mill. kroner årlig dersom vi legger til grunn at ca. 10 prosent av alle barn lever i «fattige familier».⁵

Venstre mener at det vil være naturlig å starte med å innføre gratis kjernetid for de eldste barna, og at en så evaluerte effektene av tiltaket før en ev. utvider tiltaket til også å omfatte de yngste barna.

Venstre ønsker også å videreføre og utvide ordningen med å tilby gratis kjernetid til alle barn i bydeler med stor innvandreretthet.

Venstres forslag om gratis kjernetid i alle barnehager er et av flere forslag i Venstres tiltakspakke mot barnefattigdom (se vedlegg). Venstre har som ambisjon å redusere tallet på antallet barn med 25.000 i løpet av de fire neste årene.

---

¹ [Folkehelseinstituttet, Rapport 2008:10](#)

² [SSB 2009 «No Child Left Behind»](#)

³ [«Når barnehagen ikke lenger er gratis. Om bruk av barnehage blant etniske minoritetsfamilier.»](#)

⁴ Beregning gjort av Fordelingsutvalget; [NOU 2009:10](#)

⁵ Basert på tall fra NAV-rapporten. [Fattigdom og levekår i Norge – Status 2012](#), som slår fast at i underkant av åtte prosent av barna som bor i Norge opplever vedvarende lavinntekt i perioden 2008-2010 i følge EUs lavinntektsmål.

25.000 færre fattige barn. 35 tiltak fra Venstre.

Venstre er skuffet over at regjeringen, til tross for gjentatte løfter og selvkritikk, ikke tar kamp mot fattigdom mer alvorlig. Over 102 000 barn vokste i fjor opp i lavinntekts-familier i Norge. Fire av ti fattige barn har innvandrerbakgrunn.

Det har tydeligvis vært viktigere for regjeringen og regjeringspartiene å bekjempe rikdom enn å bekjempe fattigdom. Etter snart åtte års regjeringstid har blitt flere fattige barn i Norge. Ifølge [NAV](#) er antallet barn som lever i lavinntektsfamilier mer enn 102 000. I perioden fra 2008 til 2011 tilhørte 74 000 barn i Norge husholdninger som hadde vedvarende lav inntekt. Det er 6 500 flere enn da denne regjeringen overtok makten i 2005.

I valgkampen 2005 – dokumentert i filmen «Oljeberget» - fikk statsministeren et spørsmål om hvorfor det er behov for en ny regjering. På det spørsmålet svarer statsministeren:

«Aldri har en regjering brukt mer penger enn den sittende regjering, allikevel har tallet på fattige barn økt. Det alene er en god nok grunn til å skifte regjering 12. september 2005».

Den samme argumentasjon er etter Venstres syn en minst like god nok grunn til å skifte regjering den 9. september 2013.

Utfordringene er etter Venstres syn blant annet at:

- 74.000 barn lever i vedvarende fattigdom i Norge. Tallet har økt under den sittende regjering.
- Over 102 000 barn vokste i 2011 opp i lavinntekts-familier i Norge. Fire av ti fattige barn har innvandrerbakgrunn.

De viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom, inkludert barnefattigdom, vil på lang sikt være en god, sosialt utjevnenende offentlig skole og et åpent arbeidsliv med plass til alle. Det vil likevel alltid være noen som faller utenfor, permanent eller midlertidig. Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier kan ikke på noen måte lastes for den økonomiske situasjonen de er i, og samfunnet bør derfor ta et ekstra ansvar for å sikre at denne gruppen blir inkludert på så mange arenaer som mulig på en likeverdig måte. Venstre ønsker derfor et løft for fattige barn. Og foreslår i dag en 35 ulike tiltak som neppe en gang for alle avskaffer fattigdommen i Norge, men som kan redusere antall fattige barn med minst 25.000 i løpet av fire år.

En reell omfordelingspolitikk

Det er store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Forskning viser at lave sosialhjelpssatser gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpssatser får folk videre i livet. Derfor foreslår Venstre – som en hovedsatsing for å bekjempe fattigdom i barnefamilier – å øke sosialhjelpssatsene og innføre et minstebeløp i sosialhjelpen som gjelder uansett hvilken kommune mottakeren bor. I første omgang vil Venstre sette denne satsen 20 prosent høyere enn dagens veiledende sosialhjelpssatser. Det vil innebære en økning i månedlig sosialhjelp på ca. 1.100 kroner måneden for en enslig sosialhjelpsmottaker.

Venstre mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig, særlig fordi dette har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer

nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Det samme gjelder for oppholdsbetaling når det gjelder SFO. Det er bare 94 norske kommuner som har differensiert oppholdsbetaling i barnehage basert på foreldrenes inntekt. Nesten ingen kommuner har differensiert oppholdsbetaling på SFO. Mange steder har fattige fått økte kostnader knyttet til barnehage, mens rike har fått et betydelig kutt etter at maksprisen ble innført. Det koster det samme uansett om man er rik eller fattig. Venstre mener at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Venstre foreslår derfor å innføre inntektsgradert foreldrebetaling i barnehage og SFO og å innføre gratis kjernetid i barnehager for alle 3-5 åringer fra lavinntektsfamilier.

Reell omfordeling handler om målretting. I dag får stort sett alle barnefamilier det samme kontantbeløpet fra staten i månedlig barnetrygd helt uavhengig av sin økonomiske situasjon. Venstre vil opprettholde barnetrygden som en universell ordning, men differensiere denne slik at lavinntektsfamilier får mer i barnetrygd og høyinntektsfamilier får mindre.

Flere inn på arbeidsmarkedet

Arbeid er viktig for å unngå fattigdom. Arbeid og tilknytning til arbeidsliv har dessuten både helsemessige og sosiale gevinster.

Det er viktig å legge til rette for yrkesaktivitet for de med redusert arbeidsevne. Mange som ikke kan arbeide i full stilling, kan likevel gjøre en betydelig innsats for eksempel i deltidstillinger, tidsbegrensede oppdrag, gjennom tilpassede arbeidsoppgaver osv. Godt under halvparten, 41 % av funksjonshemmede i aldersgruppen 16-66 år deltar i arbeidslivet. Til sammenligning er andelen sysselsatte i hele befolkningen på nær 75 %. Samtidig viser undersøkelser fra bl.a. SSB at blant de 307 000 ikke-sysselsatte funksjonshemmede var det om lag 27 prosent som oppgav at de ønsket arbeid.

Rus, rehabilitering og psykiatri

Sosial ulikhet i helse er et voksende problem og henger sammen med fattigdom. Det er derfor svært viktig for å bekjempe fattigdom at det satses på forebyggende helsehjelp og behandling til dem som alt for ofte faller utenfor også i helsevesenet. Venstre vil derfor ha en omfattende satsing på helsesøstertjeneste, rehabilitering, rus og psykiatri som et ledd i en helhetlig fattigdomssatsing. Som en del av en slik opptrapping må det satses mer på helsehjelp for rusavhengige; både forebygging, avrusning, behandling og ettervern/rehabilitering – nasjonalt og lokalt.

Venstres tiltak:

Omfordeling:

1. Differensiert foreldrebetaling i barnehage og SFO. Gratis kjernetid for alle 3-5 åringer fra lavinntektsfamilier.
2. Inntektsgradert omfordeling av barnetrygden.
3. Økte sosialhjelpssatser med 20 prosent eller tilsvarende en økning på 1095,- pr mnd. for en enslig sosialhjelpsmottaker. Total koster et slikt løft 850 mill. kroner.
4. Økte tilskudd til frivillige organisasjoner som driver aktiviteter overfor fattige barn.
5. Sikre at alle barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har tilgang på utstyrlån til fritidsaktiviteter og ordninger tilsvarende opplevelseskort, organisert enten i regi av det offentlige eller i regi av frivillige organisasjoner.
6. Økt bruk av gratis kjernetid i barnehager i områder med stor innvanderandel.
7. Gratis helsehjelp til fylte 18 år og tannhelse fram til fylte 20 år.
8. Styrke det kommunale barnevernet.
9. En ordning med boligtilskudd til etablering av utleieboliger og innføring av ordning med «hjemkjøp» av boliger.

Flere i arbeid:

10. 2 000 flere varig tilrettelagte tiltaksplasser.
11. Flere traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen.
12. Ulike tiltak for å hjelpe vanskeligstilte inn i arbeidsmarkedet.
13. Økt tilskudd til sosialt entreprenørskap.
14. Styrke ordningen med funksjonsassistanse i arbeidslivet.
15. Styrke ordningene med tilretteleggingstilskudd og tidsubestemt lønnstilskudd for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne.
16. Styrke programmet for basiskompetanse i arbeidslivet
17. Både å øke lærlingstilskuddet og å fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger.
18. Satse målrettet på ulike tiltak for å hindre drop-out fra videregående skole.
19. Forskuttering av uførereformen, slik at det allerede fra 2013 i langt større grad blir mulig å arbeide etter evne og kombinere det med uføreytelser.

Rus, psykiatri, rehabilitering og forebygging:

20. Innføre en garanti som sikrer at ruspasienter får behandling 24 timer etter avrusning.
21. Øke bevilgningene til rehabilitering, spesielt innen rus og psykiatri.
22. Innføre statlig støtte til lavterskel psykologtilbud i kommunehelsetjenesten og styrke det psykiske helsearbeidet i kommunene.
23. Styrke skolehelsetjenesten. 1000 nye helsesøstre i løpet av fire år.
24. Øke tilskudd til organisasjoner og kommuner som driver aktiv rusmiddelforebygging.
25. Kjøpe ledig behandlingskapasitet hos ideelle og private rus-institusjoner.
26. Styrke akuttavrusingstjenesten i helseforetakene.
27. Øke tilskuddene til frivillige organisasjoner som driver oppfølging, omsorg og rehabilitering av personer med rusproblemer.
28. Økning i tilskuddet til Fontenehusene (lavterskeltilbud til mennesker med omfattende psykiske problemer)
29. Gjeninnføre regelen om at rus og psykiatri skal være prioritert i spesialisthelsetjenesten.
30. Styrke ordningen med omsorgslønn for foreldre med syke/funksjonshemmede barn
31. Oppgradere alle undervisningsbygg til universell utforming i løpet av 10 år.

Annet:

32. Styrke den økonomiske rådgivningstjenesten i NAV.
33. Endre kvalifiseringsprogrammet slik at det blir mindre vilkårlig og mer målrettet mot utsatte grupper.
34. Styrke koordineringen mellom barnevernet og Nav for å sikre at barnevernsbarn ikke faller utenfor arbeidslivet i overgangen til voksen alder.
35. Utvide ordningen med fri rettshjelp.